Declarația unică 2024: cele mai importante modificări în taxarea veniturilor extrasalariale

Autori:

Corina Mîndoiu, Partener, Impozit pe venit şi contribuţii sociale, EY România

Cătălina Butan, Manager, Impozit pe venit și contribuții sociale, EY România

- **Declarația unică pentru raportarea veniturilor extrasalariale obținute în anul 2023 și a celor estimate în 2024 trebuie depusă până pe 27 mai 2024**
- **Au apărut modificări majore pentru persoanele care obțin venituri din chirii**
- **Persoanele care dețin bunuri de mare valoare vor datora un impozit special, care se declară printr-un formular distinct**
- **Controalele fiscale la nivelul persoanelor fizice sunt tot mai frecvente**

Autoritățile fiscale au publicat la începutul acestui an un nou formular 212 – „Declaraţie unică privind impozitul pe venit şi contribuţiile sociale datorate de persoanele fizice”, pentru raportarea veniturilor extrasalariale obținute în anul 2023, precum și a celor estimate în 2024.

Chiar dacă mai sunt câteva luni până la termenul limită de depunere a declarației și de plată a impozitului pe venit și a contribuțiilor sociale, 27 mai 2024, persoanele fizice pot

depune din timp declarația, după ce analizează atent sursele proprii de venituri, dar și cele mai recente modificări legislative.

Printre veniturile ce trebuie raportate prin declarația unică sunt veniturile din chirii. Investițiile prin achiziționarea de proprietăți imobiliare pentru a le închiria ulterior și obține un venit stabil și previzibil au devenit tot mai populare în ultimii ani și în România. Pentru veniturile din chirii obținute în 2023, impozitul este de 10%, iar contribuabilii pot opta în anumite condiții pentru deducerea unor cheltuieli. Începând cu veniturile din chirii obținute în 2024, se aplică reguli noi privind taxarea acestor venituri. Cota de impozitare rămâne 10%, însă este permisă deducerea unei cote fixe de 20%, fără a păstra documente justificative pentru cheltuieli și înregistrări contabile. Nivelul de impozitare este astfel de 8%, aplicat la totalul veniturilor încasate anual de către proprietar. În cazul veniturilor din chirii plătite de către companii, de la 1 ianuarie 2024, impozitul este reținut și declarat de către plătitor. În acest caz, proprietarul persoană fizică nu mai are obligația de a depune declarația unică pentru declararea impozitului pe venit. Mai mult, din 2024, persoanele fizice care realizează venituri din chirii din imobile aflate în proprietate personală nu vor mai avea opțiunea de a raporta aceste venituri în categoria celor din activități independente în sistem real. De asemenea, posibilele pierderi înregistrate de proprietari, prin cheltuieli cu locuința mai mari decât veniturile din chirii, nu vor mai putea fi reportate în anii următori, pentru compensarea lor cu venituri viitoare și, deci, diminuarea impozitelor de plată.

Prin declarația unică se raportează și anumite câștiguri din transferuri de titluri de valoare, precum câștigurile obținute din vânzarea de acțiuni tranzacționate pe burse străine, care nu sunt intermediate de brokeri români, taxate cu 10%. Pentru astfel de venituri obținute începând cu 1 ianuarie 2024, se

aplică reguli noi privind reportarea pierderilor, în vederea compensării lor cu venituri viitoare. Pe de altă parte, persoanele fizice care obțin câștiguri din vânzare de acțiuni prin tranzacții efectuate prin brokeri români, continuă să beneficieze și în anul 2024 de o impozitare redusă, de 1% sau 3%, în funcție de perioada de deținere a acțiunilor. În acest caz, impozitul se reține de către broker, pierderile nu pot fi reportate și compensate, iar persoana fizică nu trebuie să depună declarația unică pentru raportarea impozitului pe venit.

Alte venituri care se raportează prin declarația unică sunt dobânzile și dividendele obținute din străinătate. Veniturile din dobânzi sunt taxate cu 10%, în timp ce veniturile din dividende, cu 8%. În acest caz, este important ca persoanele fizice să verifice dacă veniturile respective au fost taxate în străinătate și dacă aceste impozite pot fi recunoscute în România, în baza tratatelor de evitare a dublei impuneri semnate de către România cu alte state.

Persoanele fizice care obțin venituri extrasalariale pot datora pentru aceste venituri, în plus față de impozitul pe venit, și o contribuție plafonată de asigurări sociale de sănătate, dacă veniturile obținute depășesc anumite plafoane, de 6, 12 și 24 de salarii minime pe economie. Contribuția la sănătate reprezintă 10% din aceste plafoane și trebuie raportată prin declarația unică. Pentru anul 2023, salariul minim pe economie ce trebuie luat în calcul pentru stabilirea plafoanelor este de 3.000 de lei, iar pentru 2024, 3.300 lei.

Din 2024, persoanele fizice care obțin venituri extrasalariale nu mai au posibilitatea de a redirecționa, prin declarația unică, până la 3,5% din impozitul pe venit pentru susţinerea entităţilor nonprofit sau acordarea de burse. Această opțiune rămâne valabilă doar pentru veniturile salariale.

Autoritățile au introdus un impozit suplimentar, de la 1 ianuarie 2024, pentru persoanele care dețin bunuri mobile și

imobile de mare valoare. Persoanele fizice care au în proprietate clădiri rezidențiale situate în România, cu o valoare a clădirii de peste 2.500.000 lei, datorează un impozit de 0,3%, aplicat asupra diferenței dintre valoarea impozabilă a clădirii comunicată de către autorități prin decizie de impunere și plafonul de 2.500.000 lei. Impozitul se va declara și plăti până la data de 30 aprilie a anului pentru care se datorează. De asemenea, proprietarii autoturismelor înmatriculate în România, cu o valoare de achiziție individuală de peste 375.000 lei datorează un impozit de 0,3% aplicat asupra diferenței dintre valoarea de achiziție și plafonul de 375.000 lei. Acest impozit se va declara și plăti până la 31 decembrie a anului pentru care se datorează. Aceste impozite suplimentare nu se vor raporta prin intermediul declarației unice, ci printr-un formular separat, care urmează să fie publicat de către autorități.

Impozitul pe venitul persoanelor fizice reprezintă o miză importantă pentru autoritățile fiscale, controalele la nivelul persoanelor fizice fiind tot mai frecvente. Potrivit raportului de activitate al ANAF pentru semestrul I din 2023, în această perioadă au fost efectuate peste 2.000 de inspecții fiscale la contribuabili persoane fizice, pentru care autoritățile au stabilit obligații suplimentare de plată de 50 de milioane de lei.

Având în vedere schimbările legislative multiple din ultima perioadă, este important ca persoanele fizice să analizeze aceste modificări și să își verifice atent sursele de venituri extrasalariale, dar și bunurile de valoare mare în proprietate, pentru a declara integral și corect, în termenele legale, impozitele și contribuțiile sociale aferente.

Reclasificarea cheltuielilor de consultanță și management rămâne provocarea închiderii exercițiului financiar pentru anul 2023

Autori:

- *Diana Lupu, Partener, Global Compliance and Reporting, EY România*
- *Ana-Maria Niţu, Senior Manager, Global Compliance and Reporting, EY România*

Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 2649/2023 privind modificarea și completarea unor reglementări contabile a introdus noi conturi contabile, printre care figurează și 6121 „Cheltuieli cu redevențele”, 6122 „Cheltuieli cu locațiile de gestiune”, 6123 „Cheltuieli cu chiriile”, 616 „Cheltuieli cu drepturile de proprietate intelectuală”, 617 „Cheltuieli de management” și 618 „Cheltuieli de consultanță”. Aceste conturi sunt aplicabile începând cu situațiile financiare aferente anului 2023.

Pe de altă parte, Ordinul 5394/2023, prin care este reglementată întocmirea și depunerea situațiilor financiare anuale și a raportărilor contabile anuale pentru 2023, prevede prezentarea pe linii separate în contul de profit și pierdere a cheltuielilor de management și de consultanță înregistrate în 2023, cu evidențierea distinctă a tranzacțiilor efectuate cu părțile afiliate.

Astfel, din punct de vedere practic, pentru închiderea exercițiului financiar 2023, entitățile trebuie să analizeze cheltuielile înregistrate în contabilitate pe parcursul

întregului exercițiu financiar pentru a detalia și, după caz, pentru a reclasifica în conturi distincte aceste categorii de cheltuieli.

Ca regulă generală, pentru fiecare element semnificativ din situațiile financiare trebuie să existe informații aferente în notele explicative care sunt parte a situațiilor financiare. De asemenea, reglementările contabile includ cerința de a prezenta în notele care însoțesc situațiile financiare informații referitoare la tranzacțiile cu părți afiliate, inclusiv suma acestor tranzacții, natura relației cu părțile respective și alte informații vizavi de aceste operațiuni.

Ținând cont că informațiile cu privire la tranzacțiile cu părți afiliate erau deja prezentate în notele explicative la situațiile financiare, aceste noi prevederi contabile scot în evidență intenția autorităților de a putea analiza de la distanță, într-un mod automat, informațiile referitoare la aceste tipuri de cheltuieli, pe baza formularelor electronice raportate de entități ca parte a situațiilor financiare și a raportărilor contabile aplicabile pentru toți contribuabilii.

În continuare, având la dispoziție informații detaliate în raportarea SAF-T pentru contribuabilii mari și mijlocii, autoritățile au posibilitatea de a analiza în detaliu tranzacțiile la nivel de document justificativ/ factură și la nivel de înregistrare contabilă şi vor putea solicita ulterior, punctual, detalii/ explicații pentru anumite tranzacții.

Legislația contabilă nu include definiții specifice pentru aceste tipuri de cheltuieli. Avem însă principii generale de raportare financiară, iar în acest caz trebuie să avem în vedere contabilizarea şi prezentarea elementelor din contul de profit şi pierdere ţinând seama de fondul economic al tranzacţiei. Ca regulă, forma juridică a unui document trebuie să fie în concordanţă cu realitatea economică, iar atunci când există diferenţe între fondul sau natura economică a unei

operaţiuni sau tranzacţii şi forma sa juridică, entitatea va înregistra în contabilitate aceste operaţiuni, cu respectarea fondului economic al acestora.

Contabilizarea într-un cont distinct a cheltuielilor de management sau de consultanță poate veni în practică cu provocări pentru aplicarea raționamentului contabil. Ne întrebăm dacă, în cazul unui contract care se referă la managementul anumitor activități, de exemplu, managementul trezoreriei sau managementul facilităților de birouri, cheltuielile ar trebui contabilizate în aceeași categorie de cheltuieli de management, precum cheltuielile aferente contractelor în baza cărora își desfășoară activitatea consiliul de administrație al societății.

Dacă ne referim la contracte în baza cărora își desfășoară activitatea administratori persoane fizice, care anterior Ordinului 2694/2023 erau contabilizate similar cheltuielilor salariale, considerăm că tratamentul contabil nu ar trebui modificat, respectiv nu ar trebui făcută reclasificarea acestor cheltuieli în categoria cheltuielilor de management. Pe de altă parte, dacă în conformitate cu prevederile contractuale respective, aceste cheltuieli nu sunt similare cheltuielilor de personal și erau contabilizate în categoria altor cheltuieli cu serviciile executate de terți, atunci se impune reclasificarea lor în conturile specifice introduse în legislație.

Pentru reclasificarea cheltuielilor în categoriile de consultanță sau management, trebuie analizate în substanță prevederile contractuale și natura serviciilor efectiv prestate, ținând cont de principiile generale de raportare financiară și de faptul că managementul implică un ansamblu de activități de organizare și conducere a unor activități, iar consultanța implică furnizarea unor sfaturi, opinii, concluzii de către o persoană în probleme ce țin de specialitatea sa.

Pentru a fi pregătiți în situația unor eventuale controale la

distanță efectuate de autoritățile fiscale, urmate de solicitări adiționale de informații, societățile ar trebui să documenteze în manualul de politici și proceduri contabile principiile și regulile aplicate pentru clasificarea acestor tipuri de cheltuieli și să se asigure că acestea sunt aplicate consecvent de la o perioadă la alta.

Din punct de vedere fiscal, de multe ori în cazul controalelor fiscale, în situația în care aceste cheltuieli sunt aferente unor tranzacții cu părți afiliate, inspectorii nu au acordat deducere pentru aceste tipuri de cheltuieli și pentru TVA aferentă, invocând lipsa documentelor justificative pentru a susține că aceste servicii sunt prestate efectiv în beneficiul societății.

Rămâne de văzut cum vor fi analizate pe viitor de către autorități informațiile raportate de societăți prin situațiile financiare, odată cu introducerea acestor conturi, și în ce măsură vor apărea modificări ale regulilor de deductibilitate fiscală a acestor cheltuieli.

Taxa pe lux și alte impozite locale în 2024

Autor: Diana Șchiopu, Partener Firon Bar-Nir

Taxa pe lux

În ultimul trimestru al anului 2023, Guvernul a introdus prin Legea nr. 296/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, a fost reglementată o nouă taxă sub denumirea de „impozit special pe bunurile imobile și mobile de valoare

mare”, respectiv faimoasa **taxă pe lux**, despre care se vorbește de mai multă vreme. Noua taxă a intrat în vigoare începând cu 1 ianuarie 2024 și va fi aplicată după cum urmează:

- **Contribuabilii – persoane fizice** care, la data de 31 decembrie a anului fiscal anterior, aveau în proprietate/proprietate comună **clădiri rezidențiale** (definite ca fiind construcţiile alcătuite din una sau mai multe camere folosite pentru locuit, cu dependinţele, dotările şi utilităţile necesare, care satisfac cerinţele de locuit ale unei persoane sau familii) situate în România, sunt obligați să calculeze și să declare impozitul special pe bunurile imobile și mobile de valoare mare la organul fiscal central în a cărui rază de competență se află domiciliul/sediul contribuabilului până la data de **30 aprilie** din respectivul an fiscal, dacă valoarea impozabilă a clădirii depășește **500.000 de lei** (~ 500.000 de euro), urmând a plăti un impozit calculat prin aplicarea unei cote de **0,3% asupra diferenței** dintre valoarea impozabilă a clădirii comunicată de către organul fiscal local prin decizia de impunere și plafonul de 2.500.000 lei.
- **Contribuabilii – persoane fizice și juridice** care au în proprietate **autoturisme** înmatriculate/înregistrate în România a căror valoare de achiziție individuală depășește **000 de lei** (~ 75.000 de euro), sunt obligați să calculeze și să declare la impozitul special pe bunurile imobile și mobile de valoare mare la organul fiscal central în a cărui rază de competență se află domiciliul/sediul contribuabilului până la data de **31 decembrie,** urmând a plăti un impozit calculat prin aplicarea unei cote de **0,3% asupra diferenței** dintre valoarea de achiziție și plafonul de 375.000 lei.

Impozitul se datorează pe o perioadă de 5 ani începând cu anul fiscal în care are loc predarea-primirea autoturismului sau

pentru fracţiunea de ani rămasă până la împlinirea perioadei de 5 ani de la această dată pentru cele la care predarea-primirea autoturismului a avut loc anterior.

Impozitul pe terenuri

Impozitul pe teren este datorat de persoanele care deținеau terenuri în proprietate la 31 decembrie 2023 și se stabilește luând în calcul suprafața terenului, rangul localității în care este amplasat terenul, zona și categoria de folosință a terenului, conform încadrării făcute de consiliul local. Spre exemplu:

- impozitul pentru un **teren intravilan, înregistrat în registrul agricol la categoria de folosință terenuri cu construcții**, se stabilește prin înmulțirea suprafeței terenului, exprimată în hectare, cu suma corespunzătoare prevăzută de Codul Fiscal în funcție de teren – cu construcții, arabil, pășune, fânează, vie, livadă etc.;
- impozitul pentru un **teren intravilan, înregistrat în registrul agricol la altă categorie de folosință decât cea de terenuri cu construcții**, se stabilește prin înmulțirea suprafeței terenului exprimată în hectare, cu suma corespunzătoare prevăzută prevăzută de Codul Fiscal, iar acest rezultat se înmulţeşte cu coeficientul de corecţie corespunzător în funcție de zonă și de categoria de folosință (teren arabil, vie, livadă, teren neproductiv etc). La suma astfel obținută se mai aplică un coeficient de corecție, diferit în funcție de rangul localității.

Impozitul pe teren se poate achita în două tranșe egale, până la 31 martie și, respectiv, 30 septembrie, însă persoanele care achită integral impozitul pe tot anul până la data de 31 martie beneficiază de o bonificație de 10%.

Impozitul pe clădiri

Impozitul pe clădiri este datorat de persoanele care deținеau

o clădire în proprietate la 31 decembrie 2023 și se calculează și se plătește în funcție de destinația acesteia. În scop de impozitare, clădirile sunt împărțite de Codul fiscal în trei categorii:

- Clădiri rezidențiale aflate în proprietatea persoanelor fizice, pentru care impozitul este cuprins între 0,08% și 0,2% aplicat asupra valorii impozabile a clădirii, cota fiind stabilită prin hotărâre a consiliului local. Valoarea impozabilă se calculează prin înmulțirea suprafeței construite desfășurate a clădirii, exprimată în metri pătrați, cu valoarea impozabilă corespunzătoare, exprimată în lei/mp, menționată în tabelul din Codul Fiscal. Această valoare poate fi ajustată în funcție de rangul localității şi de zona în care este amplasată clădirea, prin înmulțirea cu un coeficient de corecție prevăzuți, de asemenea, de Codul Fiscal.
- Clădiri nerezidențiale aflate în proprietatea persoanelor fizice, utilizate în scop economic (sedii de persoane juridice, PFA, spații comerciale, sedii ale cabinetelor individuale, etc.), pentru care impozitul pe clădiri se calculează prin aplicarea cotei stabilite prin decizie a consiliului local, cuprinse între 0,2-1,3% asupra valorii care poate fi: (i) valoarea rezultată dintr-un raport de evaluare întocmit de un evaluator autorizat în ultimii 5 ani anteriori anului de referinţă, depus la organul fiscal local până la primul termen de plată din anul de referinţă. În situaţia depunerii raportului de evaluare după primul termen de plată din anul de referinţă, acesta produce efecte începând cu data de 1 ianuarie a anului fiscal următor, (ii) valoarea finală a lucrărilor de construcţii, în cazul clădirilor noi, construite în ultimii 5 ani anteriori anului de referinţă, (iii) valoarea clădirilor care rezultă din actul prin care se transferă dreptul de proprietate, în cazul clădirilor dobândite în ultimii 5

ani anteriori anului de referinţă. În situaţia în care nu este precizată valoarea, se utilizează ultima valoare înregistrată în baza de date a organului fiscal.

În cazul în care proprietarul clădirii nu depune raportul de evaluare la organul fiscal competent până la primul termen de plată a impozitului, impozitul se calculează prin aplicarea cotei de 2% asupra valorii impozabile, cu condiţia ca proprietarul clădirii să fi fost notificat de către organul fiscal competent despre posibilitatea depunerii raportului de evaluare.

- Clădiri cu destinație mixtă, folosite și ca locuință, și ca sediu social, aflate în proprietatea persoanelor fizice, pentru care impozitul se calculează prin însumarea impozitului calculat pentru suprafața folosită în scop rezidențial și a impozitului determinat pentru suprafața folosită în scop nerezidențial. Dacă la adresa clădirii nu se desfășoară activitate economică, impozitul aplicabil este cel pentru clădirile nerezidențiale.

Și în cazul clădirilor cu destinaţie mixtă, când proprietarul nu declară la organul fiscal suprafaţa folosită în scop nerezidenţial, impozitul pe clădiri se calculează prin aplicarea cotei de 0.3% asupra valorii impozabile.

Impozitul pe clădiri poate fi achitat tot în două tranșe egale, până la 31 martie și, respectiv, 30 septembrie, bonificația de 10% fiind aplicabilă și în acest caz pentru achitarea integrală a impozitului până la 31 martie.

Impozitul pe mijloacele de transport

Ca și în cazul impozitului pe terenuri și clădiri, persoanele fizice și juridice care dețineau la data de 31 decembrie 2023 un autoturism, sunt obligate la plata unui impozit anual la bugetul localității unde se află domiciliul, sediul sau punctul de lucru al acestora, după caz.

Impozitul auto se calculează în funcție de capacitatea cilindrică a motorului, exprimată în centimetri cubi (cmc), prin înmulțirea fiecărei grupe de 200 cmc sau fracțiune din aceasta cu suma stabilită în Codul Fiscal (spre exemplu, pentru autoturismele cu capacitatea cilindrică **între 1.601 cmc şi 2.000 cmc** inclusiv, suma fixă luată în calcul la stabilirea impozitului este de **18 lei/200 cmc**, la cele cu capacitatea cilindrică **între 2.001 cmc şi 2.600 cmc inclusiv – 72 lei/200 cmc**, la cele cu capacitatea cilindrică **între 2.601 cmc şi 3.000 cmc inclusiv – 144 lei/200 cmc**, iar la cele cu capacitatea cilindrică de **peste 3.001 cmc – 290 lei/200 cmc**; pentru motociclete, tri-cicluri, cvadri-cicluri și autoturisme cu capacitatea cilindrică de până la 1.600 cmc, valoarea stabilită de Codul Fiscal este de 8 lei/200 cmc).

Impozitul se plătește anual, în două rate egale, până la datele de 31 martie și 30 septembrie inclusiv. Cu condiția să plătească impozitul pentru tot anul până la 31 martie, deținătorii de vehicule beneficiază de o **bonificație de până la 10%**, ce se stabilește prin hotărâre a consiliului local. Pentru mijloacele de transport hibride, impozitul se reduce cu minimum 50%, conform hotărârii consiliului local, iar în cazul unui ataș, impozitul este de 50% din cel pentru motocicletele respective.

Toți contribuabilii cu obligații SAF-T vor depune și prima raportare de active în

acest an

Autor: Cristina Săulescu, Partener Cabot Transfer Pricing

Pentru toate companiile care au obligația generală de a face raportări SAF-T, anul 2024 aduce și o obligație suplimentară, care va trebui rezolvată în premieră de cele mai multe dintre ele: transmiterea raportărilor de active prin intermediul fișierului standard de control fiscal (Standard Audit File for Tax). Termenul pentru această declarare – în majoritatea cazurilor, prima de acest fel de la introducerea SAF-T în România – este până la finalul lunii mai, dar companiile trebuie să se pregătească deja intern pentru a putea genera raportările de active pentru că ele au o complexitate ridicată și presupun atât extragerea unor date din sistemele contabile existente, cât și pregătirea unor fișiere manuale complementare care să furnizeze toate informațiile la nivelul de detaliere solicitat de autorități.

Dincolo de transmiterea lunară sau trimestrială a datelor financiar-contabile și fiscale, fișierul SAF-T are și o componentă separată care obligă companiile să furnizeze anual autorităților raportări precise și complete despre activele deținute, care implică atât o detaliere a valorilor și categoriilor de mijloace fixe deținute, cât și o radiografie a mișcărilor acestor active, indiferent că este vorba de achiziții, amortizări, modernizări, transferuri sau alte asemenea operațiuni.

Mijloacele fixe se raportează anual, iar termenul de raportare este până la data depunerii situațiilor financiare. Obligația va reveni în 2024 tuturor companiilor mari și mijlocii care au intrat deja în sistemul de raportare SAF-T și care au depus fișierele lunare sau trimestriale obligatorii pentru tot anul financiar anterior.

Pentru contribuabilii la care anul fiscal se suprapune cu cel

calendaristic, termenul limită pentru depunerea raportării SAF-T de mijloace fixe este 29 mai 2024 (sau imediat ce au transmis situațiile financiare anuale aferente exercițiului financiar 2023). Pentru contribuabilii care au un an fiscal diferit de cel calendaristic, raportarea de mijloace fixe se transmite cel târziu în 150 de zile de la încheierea anului financiar modificat.

În linii mari, raportările de active prin fișierul standard de control fiscal trebuie să includă două subsecțiuni principale: una dedicată activelor, care reflectă registrul mijloacelor fixe ale societății, și alta pentru tranzacțiile cu active, care să evidențieze mișcările acestora. Informațiile care vor trebui raportate autorităților includ denumirea activelor, valoarea de intrare, amortizarea, durata de amortizare, codul de clasificare, adiții, modernizări sau transferuri.

Pentru cele mai multe companii, extragerea și ajustarea acestor informații din sistemele contabile existente reprezintă provocări semnificative, necesitând în majoritatea cazurilor și operațiuni manuale sau întocmirea unor fișiere separate din care să se poată prelua automat anumite date care nu există traditional în sistemele contabile. Acest din urmă pas poate crește riscul de erori și de raportare incorectă, ceea ce obligă contribuabilii să se pregătească din timp pentru a putea transmite la termen raportări adecvate și în conformitate cu cerințele SAF-T.

Sancțiunile pentru nedepunerea raportărilor SAF-T la termen sunt, conform Codului de procedură fiscală, între 1.000 și 5.000 de lei, fiind amendată de asemenea și depunerea incorectă ori incompletă a fișierului standard de control fiscal cu sume cuprinse între 500 și 1.500 de lei.

Mai merită știut că SAF-T implică și o declarare a stocurilor, însă acest tip de raportare se transmite doar la cererea ANAF, în cel mult 30 de zile de când au fost solicitate. Și în cazul acestei declarații, firmele trebuie să se asigure că au în

permanență la dispoziție toate informațiile impuse de autoritățile de administrare fiscală. Raportul de stocuri este și el foarte detaliat și trebuie să ofere date precise despre stocurile în sine (depozitul unde sunt păstrate mărfurile, codul și tipul produselor, proprietarul lor, prețul, cantitatea și valoarea), dar și despre mișcările de stocuri (nu se pot raporta doar intrări/ieșiri, ci trebuie detaliate conform unor codificări standardizate toate tipurile de ieșiri: consum, plus/minus la inventar, bunuri acordate gratuit, bunuri degradate, bunuri expirate etc.).

Două treimi dintre consumatorii de energie nu sunt dispuși să investească mai mult timp și bani în sustenabilitate

- **65% dintre consumatorii de energie știu cum să înceapă să facă alegeri sustenabile în domeniul energiei, dar 70% au declarat că nu doresc să investească mai mult timp sau mai mulți bani în acest sens**
- **Consumatorii nu percep beneficiile propriilor eforturi, în condițiile în care sistemul este deficitar în materie de accesibilitate a prețurilor, acces și atractivitate**
- **Companiile din energie ar putea elimina decalajul dintre interesul consumatorilor prin implicarea și mobilizarea fiecărui participant din piață**

Acțiunile întreprinse de consumatori vor fi un factor critic pentru succesul tranziției energetice. Deși consumatorii de energie sunt mai interesați ca niciodată de sustenabilitate și de potențialul unui viitor energetic verde, 70% au declarat că nu doresc să investească mai mult timp sau mai mulți bani pentru a întreprinde demersuri în acest sens. Oboseala începe să se instaleze în rândul consumatorilor, ceea ce afectează încrederea și provoacă stagnare, potrivit concluziilor din studiul EY *Energy transition consumer insights*.

Mihai Drăghici, Partener, Consultanță, EY România: *„Ne aflăm într-un moment crucial al tranziției energetice, în care acțiunile consumatorilor sunt determinante pentru succesul nostru. În ciuda interesului tot mai mare pentru sustenabilitate, oboseala consumatorilor încetinește progresul. Furnizorii de energie trebuie să reducă decalajul dintre interesul consumatorilor și acțiune, oferind sprijin și soluții. Împreună, putem să ne exercităm rolul în România și să accelerăm către un viitor energetic mai echitabil, mai verde și mai bun”.*

Consumatorii își pierd încrederea în „cei trei A” ai energiei

Într-un interval de trei ani, EY a chestionat 100.000 de consumatori casnici de energie din 21 de piețe, iar cele mai recente date arată că aceștia sunt mai puțin optimiști decât în urmă cu un an în ceea ce privește viitorul lor energetic. Mulți spun că sistemul energetic pur și simplu nu performează sub cele trei aspecte fundamentale ale interacțiunii cu acesta: accesibilitatea prețurilor, accesul la energie și atractivitate. Numai 30% dintre consumatori sunt optimiști că energia pe care o utilizează va rămâne accesibilă ca preț și 72% au declarat că nu pot face față unei majorări cu 10% a facturilor. Mai mult, cu toate că 26% dintre consumatori au o bună înțelegere a unor termeni precum energie regenerabilă și sustenabilitate, acest procent nu a crescut în ultimii trei ani.

Rezultatele studiului mai arată că există o mare diversitate în rândul consumatorilor și că aceștia sunt adeseori iraționali, fiind motivați de o gamă largă de valori în privința energiei. Crearea „atractivității” înseamnă înțelegerea motivațiilor complicate ale comportamentului uman. 77% dintre respondenți doresc ca furnizorul lor de energie să ofere opțiuni de furnizare a energiei la costuri mici împreună cu produse și servicii premium. În plus, 67% doresc soluții energetice personalizate și 18% dintre consumatori ar adopta produse și servicii noi, dacă ar fi mai ușor să le achiziționeze și să le pună în funcțiune.

Sistemul RO e-Factura – cine și ce

Autor: Sorin Biban, Tax Partner, Biriș Goran SPARL

Ultimul trimestru al anului 2023 a adus modificări semnificative cu privire la legislația fiscală, majoritatea dintre acestea fiind aplicabile de la 1 ianuarie 2024, lăsând astfel o perioadă scurtă de timp la dispoziția agenților economici să se adapteze – ultimele modificări fiind publicate înainte de sărbători, în data 15 decembrie.

Printre cele mai importante prevederi sunt și cele legate de implementarea facturării electronice (sistemul RO e-factura) în relațiile de tip B2B, venite în urma Deciziei Consiliului Uniunii Europene nr. 2023/1553 din 25 iulie 2023, prin care România a fost autorizată să deroge de la Directiva TVA. Modificările au fost implementate prin Legea nr. 296 din 26 octombrie 2023, ulterior fiind ajustate prin OUG nr. 115 din 15 decembrie 2023.

Fiind adoptate într-un interval de timp foarte scurt, măsurile privind sistemul RO e-Factura conțin încă neclarități, ridicând numeroase probleme în practică. Sesiunile online derulate de ANAF au fost foarte utile și au răspuns multor provocări practice întâmpinate de contribuabili, însă sistemul pare să nu fie încă pus la punct.

Implementarea sistemului RO e-Factura implică 2 perioade/etape principale:

- **Perioada de tranziție**, între **1 ianuarie 2024 – 30 iunie 2024**, pe parcursul căreia este prevăzută obligația de transmitere/raportare a facturii electronice în sistemul RO e-Factura. Este, așadar, o obligație de raportare a facturii electronice. Factura care circulă între furnizor și beneficiar în această perioadă, și în baza căreia se va putea deduce TVA, este factura clasică.
- **Cu începere de la 1 iulie 2024**, devine obligatorie transmiterea facturii prin sistemul RO e-Factura.

Este necesar, în primul rând, să facem distincția între cele două situații: prima reprezintă o obligație de raportare în relația cu organele fiscale, în timp ce a doua acoperă inclusiv circulația/transmiterea facturii de la furnizor la beneficiar.

Potrivit ultimului ghid publicat pe pagina ANAF, „*în perioada 1 ianuarie 2024 – 30 iunie 2024, operatorii economici – persoane impozabile stabilite în România, indiferent dacă sunt sau nu înregistrate în scopuri de TVA au obligația să raporteze în sistemul național privind factura electronică RO e-Factura toate facturile emise în relația B2B și în relația cu instituțiile publice, altele decât cele efectuate în relația B2G, pentru care există obligația utilizării Ro e-Factura începând cu data de 01 iulie 2022*”.

Așadar, conform ghidului, perioada 1 ianuarie 2024 – 30 iunie 2024 vizează aceleași operațiuni ce fac obiectul utilizării RO

e-Factura de la 1 iulie 2024.

Cu toate acestea, la o analiză mai atentă a prevederilor legale, reiese că cele două perioade nu acoperă exact aceleași operațiuni.

Pentru perioada ianuarie – iunie 2024, conform art. LIX din Legea nr. 296/2023, trebuie raportate în sistemul RO e-Factura facturile emise de persoane impozabile stabilite în România *„pentru **livrările de bunuri şi prestările de servicii care au locul livrării/prestării în România** conform art. 275 şi art. 278–279 din Legea nr. 227/2015, cu modificările şi completările ulterioare, **efectuate în relaţia B2B**, astfel cum este definită la art. 2 alin. (1) lit. n) din Ordonanța de urgenţă a Guvernului nr. 120/2021”.* **Relația B2B** este definită ca fiind *„relaţia comercială dintre doi operatori economici – B2B – tranzacţia având ca obiect execuţia de lucrări, livrarea de bunuri/produse şi/sau prestarea de servicii dintre doi operatori economici”.* Iar **operator economic** este *„orice entitate care desfăşoară o activitate economică constând în executarea de lucrări, livrarea de bunuri/produse şi/sau prestarea de servicii”* (art. 2 alin. (1) lit. b) din OUG 120/2021).

Aceeași obligație de raportare (pentru aceleași operațiuni) revine și persoanelor impozabile nestabilite, dar înregistrate în scop de TVA în România, începând cu data de 1 ianuarie 2024.

La alin. (4) al art. LIX din lege (modificat prin OUG 115/2023) este menționat că sunt exceptate următoarele operațiuni:

1. exporturile și livrările intracomunitare;
2. livrările de bunuri/prestările de servicii efectuate către persoane impozabile care **nu sunt stabilite şi nici înregistrate în scopuri de TVA în România**;
3. livrările de bunuri/prestările de servicii pentru care

se emit facturi simplificate;
4. prestările de servicii pentru care emiterea facturii nu face obiectul normelor de facturare aplicabile în România.

Sumarizând, obligația de raportare a facturii, stabilită prin art. LIX din Legea nr.296/2023, se aplică operațiunilor ce îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

1. **Sunt efectuate de persoane impozabile stabilite în România, sau de persoane impozabile nestabilite, dar înregistrate în scop de TVA în România** – cu mențiunea că în cel de-al doilea caz obligația de raportare nu încetează la 30 iunie 2024;
2. **Sunt efectuate în relația B2B, adică beneficiarul este un operator economic;**

Trebuie observat aici că definiția relației comerciale de tip B2B nu face referire la operatori economici stabiliți în România. Prin urmare, având în vedere excepția de la alin. (4) de mai sus (lit. b), condiția se consideră îndeplinită și în cazul **persoanelor impozabile nestabilite, dar înregistrate în scop de TVA în România**.

3. **Reprezintă livrări de bunuri sau prestări de servicii, iar locul livrării/prestării este în România.**
4. **Nu este aplicabilă niciuna dintre excepțiile prevăzute la art. LIX alin. (4) din Legea 296/2023.**

Pentru perioada ce începe la 1 iulie 2024, conform art. 10 din OUG 120/2021 (modificat succesiv prin Legea 296/2023 și OUG 115/2023), ***„în relaţia comercială B2B, între persoane impozabile stabilite în România conform art. 266 alin. (2) din Legea nr. 227/2015, cu modificările şi completările ulterioare, emitentul facturii electronice are obligaţia de transmitere a acesteia către destinatar utilizând sistemul naţional privind factura electronică RO e-Factura***”. Fac excepție de la această obligație facturile simplificate.

În ceea ce privește persoanele impozabile nestabilite în România, acestea nu sunt supuse obligațiilor ce intră în vigoare de la 1 iulie, însă pot opta pentru utilizarea sistemului RO e-Factura.

Așadar, regulile aplicabile de la 1 iulie 2024 vizează **relațiile comerciale B2B între persoane impozabile stabilite în România**.

Însă, operațiunile comerciale derulate în relația B2B nu reprezintă întotdeauna livrări de bunuri/prestări de servicii din perspectiva TVA, iar livrările de bunuri/prestările de servicii efectuate între persoane impozabile stabilite în România nu au întotdeauna locul livrării/prestării în România.

Comparând prevederile aplicabile în cele două perioade, putem identifica unele diferențe:

- **În perioada de tranziție sunt raportabile facturile emise pentru operațiuni ce au locul livrării/prestării în România, în timp ce de la 1 iulie 2024 această condiție nu mai este aplicabilă – factura trebuie transmisă prin sistemul RO e-Factura chiar și în cazul în care locul livrării/prestării este în afara României, dacă factura este aferentă unei operațiuni B2B între persoane impozabile stabilite în România**.

Există situații – în teorie și în practică – în care, deși părțile sunt persoane impozabile stabilite în România, locul operațiunii nu este în România. Ne putem referi aici la serviciile cărora le este aplicabilă regula ”*use and enjoyment*”, cum sunt serviciile de transport de bunuri, în care transportul bunurilor începe și se termină în afara UE. Chiar dacă furnizorul și beneficiarul sunt persoane impozabile stabilite în România, locul prestării va fi în afara României (deci neimpozabil în România), conform art. 278 alin. (7) din Codul fiscal. Conform prevederilor menționate mai sus, în astfel de situații factura de servicii nu face obiectul

obligației de raportare în perioada ianuarie – iunie, însă de la 1 iulie vor intra în sfera de aplicare a prevederilor art. 10 din OUG 120/2021.

- **În perioada de tranziție sunt vizate <u>livrările de bunuri și/sau prestările de servicii</u>, în timp ce regulile aplicabile de la 1 iulie 2024 vizează <u>relațiile comerciale B2B</u>. Cele două expresii nu sunt identice din punct de vedere al legislației TVA, în sensul că nu acoperă exact aceleași operațiuni**.

Nu toate „relațiile comerciale" sunt livrări de bunuri/prestări de servicii din perspectiva TVA. Mă refer aici în special la transferul unei activități economice, reglementat de art. 270 alin. (7) din Codul fiscal. În cadrul uneia din sesiunile online ale ANAF, s-a menționat că facturile emise pentru transferurile de activitate ar fi văzute ca operațiuni scutite dar în sfera TVA din punct de vedere al sistemului RO e-Factura, astfel că facturile trebuie raportate în sistem.

Tind să nu fiu de acord cu o astfel de abordare. Articolul 270 alin. (7) din Codul fiscal menționează destul de clar că transferul unei activități economice „***nu constituie livrare de bunuri*** *dacă primitorul activelor este o persoană impozabilă stabilită în România*".

Prin urmare, dacă ne raportăm la textul art. LIX din Legea nr. 296/2023, coroborat cu art. 270 (7) din Codul fiscal, reiese că facturile emise în legătură cu astfel de operațiuni **nu fac obiectul raportării în sistem în perioada ianuarie – iunie 2024**.

- **În perioada de tranziție trebuie raportate și facturile emise către persoane impozabile <u>nestabilite, dar înregistrate</u> în scop de TVA în România, dacă operațiunea este o livrare de bunuri/prestare de servicii având locul în România. Regulile ce intră în vigoare de la 1**

iulie 2024 nu sunt aplicabile în această situație.

În mod evident, prevederile aplicabile în cele două perioade nu se suprapun exact din punct de vedere al operațiunilor vizate. Nu este clar dacă aceasta a fost intenția legiuitorului, de a exclude anumite operațiuni numai în perioada de tranziție.

Un alt aspect care ar trebui clarificat este cel al operațiunilor scutite fără drept de deducere prevăzute la art. 292 alin. (1) și (2) din Codul fiscal. Conform art. 319 (7) din Codul fiscal, persoanele impozabile nu au obligația emiterii de facturi în cazul acestor operațiuni. Cum trebuie interpretate prevederile Legii nr. 269/2023 și ale OUG 115/2023, raportat la art. 319 (7) din Codul fiscal, în aceste situații? Sunt aplicabile sancțiunile privind facturarea electronică? Îmi imaginez că în practică sunt foarte puține cazuri în care furnizorii nu emit facturi pentru aceste servicii, însă cred că o clarificare este necesară.

Concluzionând, consider că sunt încă necesare clarificări cu privire la ce obligații au persoanele impozabile de la 1 ianuarie 2024 în privința facturării electronice. Lipsa acestor clarificări poate conduce la abordări inconsecvente din partea autorităților fiscale, dar mai ales la costuri inutile pentru persoanele impozabile.

Primul termen de raportare

CBAM, 31 ianuarie – amânat cu 30 de zile

Autori:

- ***Mihai Petre, Director, Comerţ Internaţional, EY România***
- ***Daniela Neagoe, Senior Manager, Comerţ Internaţional, EY România***
- ***Adriana Nedelescu, Senior Consultant, Comerţ Internaţional, EY România***

Mecanismul de ajustare la frontieră în funcție de carbon (Carbon Borders Adjustment Mechanism – CBAM) a intrat în vigoare de la 1 octombrie 2023, iar prima raportare pentru trimestrul IV din 2023 a avut ca termen data de 31 ianuarie 2024. Pe ultima sută de metri, Comisia Europeană a venit cu o amânare de 30 de zile, pentru companiile care au întâmpinat dificultăți (tehnice) la întocmirea și depunerea raportării și nu au reușit să se încadreze în termenul prevăzut.

Potrivit comunicatului oficial al CE, pentru Raportul CBAM, începând cu 1 februarie 2024 este disponibilă o nouă funcționalitate în baza de date electronică de raportare, Registrul tranzitoriu CBAM. Aceasta permite declaranților solicitarea amânării depunerii, prin care aceștia obțin 30 de zile suplimentare pentru a depune raportul CBAM.

Pentru că au fost înregistrate dificultăți tehnice care au împiedicat companiile să depună raportul la timp, nu se vor impune sancțiuni declaranților care au întâmpinat dificultăți în transmiterea primului raport CBAM sau înainte de deschiderea unei proceduri de corecție, ceea ce va permite corectarea eventualelor inexactități din raportul depus.

În primele trei rapoarte trimestriale (până la 31 iulie 2024) se vor putea cuprinde emisiile încorporate pe baza unor valori implicite puse deja la dispoziție de către Comisia Europeană.

Categoriile de produse care fac obiectul Regulamentului CBAM sunt cimentul, îngrășămintele, fierul și oțelul, aluminiul, electricitatea, hidrogenul. Este de avut în vedere că pot fi subiect de raportare produse cât mai diverse din aceste șase categorii, precum argile caolinitice, acid azotic, acizi sulfonitrici, tuburi sau țevi, șuruburi, construcții și părți de construcții.

Recomandări pentru conformare în pregătirea și depunerea raportului CBAM:

- Analizați și aplicați cu atenție reglementările legislative în raportarea CBAM, prevăzute în documentele și ghidurile oficiale emise de autoritățile competente pentru a înțelege exact cerințele de raportare.
- Colectați datele relevante referitoare la emisiile de carbon asociate produselor importate de companie prin contactarea furnizorului sau producătorului produselor respective.
- Verificați cu atenție datele pe care le utilizați în raport, astfel încât acestea să fie cât mai exacte și actualizate. Totul, pentru a evita erorile care ar putea afecta credibilitatea raportării.
- Asigurați-vă că toate afirmațiile din raport sunt bine documentate și există argumente solide în spatele acestora.
- Respectați termenele limită stabilite pentru depunere. Este important să alocați timp pentru eventuale revizuiri și ajustări înainte de termenul limită şi să evitați astfel penalizările pentru nedeclarare.

Raportările trimestriale CBAM conțin date care se referă la cantitatea și tipul de produse importate care intră sub incidența CBAM, țara de origine a acestora, nivelul emisiilor de carbon asociate producției lor – emisii directe, emisiile indirecte (de ex., de la energia electrică provenită de la terți), prețul carbonului plătit într-o țară de origine pentru emisiile încorporate în mărfurile importate, precum și alte

date suplimentare în funcție de categoria produsului importat.

Convenția multilaterală MLI a început să producă efecte – ce avem de făcut?

Autor: Alex Milcev, liderul departamentului de Asistenţă fiscală şi juridică, EY România

Convenția multilaterală pentru punerea în aplicare a măsurilor legate de tratatele fiscale în vederea prevenirii erodării bazei de impozitare și a transferului profiturilor – MLI – reprezintă un instrument juridic creat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) și de G20. Scopul acesteia este de a implementa într-un mod rapid o serie de măsuri în tratatele fiscale (fără a fi nevoie de negocieri bilaterale), pentru a actualiza regulile fiscale și a reduce șansele de evitare/reducere a impozitelor.

MLI produce efecte, însă, în cazul în care ambele state contractante au ratificat MLI și fiecare stat contractant a inclus celălalt stat în lista de acorduri fiscale vizate de MLI, doar atunci când există o concordanță în privința modificărilor ratificate de cele două state (ambele jurisdicții optează pentru aceleași opțiuni), iar dispozițiile adoptate din MLI vor prevala asupra textului din tratat. Există însă și câteva excepții de la nevoia de a avea opțiuni simetrice, în ceea ce privește variantele referitoare la metodele de eliminare a dublei impuneri din care țările pot alege, precum și în ceea ce privește textul referitor la prevenirea utilizării abuzive a tratatelor.

Întrucât un număr semnificativ de tratate este vizat de modificările aduse prin MLI (România a inclus 87 de tratate în lista celor vizate de MLI, iar țara noastră, la rândul ei, a fost inclusă de 67 de state pe listele lor), recomandarea noastră este să se acorde o mare atenție modificărilor aduse prin acest instrument. Este necesară o atenție sporită și o analiză amănunțită pentru a putea observa din timp impactul și pentru a vă asigura că toate obligațiile fiscale pe care le aveți sunt îndeplinite, ca urmare a modificărilor aduse prin acest instrument.

Pentru a veni în ajutorul contribuabililor, pe website-ul ANAF au fost publicate recent textele sintetizate pentru un număr de 55 de acorduri bilaterale, așa cum au fost ele modificate de MLI. Cu toate acestea, citirea acordurilor modificate, chiar și în această formă, se poate dovedi greoaie.

Opțiunile pe care le-a comunicat România cu ocazia ratificării instrumentului MLI au venit și cu unele surprize. Dintre acestea, amintim faptul că România putea opta pentru introducerea în acordurile sale a regulii privind taxarea veniturilor obținute de nerezidenți din înstrăinarea acțiunilor sau a drepturilor deţinute în entităţi a căror valoare este reprezentată în principal de proprietăţi imobiliare.

Potrivit acestei opțiuni, dacă o societate înstrăinează acțiuni într-o altă companie și mai mult de o anumită parte din valoarea acestor acțiuni sau drepturi provine din bunuri imobiliare (de regulă, într-un procent de peste 50%), atunci țara în care se situează proprietățile imobiliare poate avea dreptul de a taxa. În mod normal, țara respectivă nu ar avea acest drept, dacă tratatul nu ar conține această clauză.

România nu a optat pentru modificarea tratatelor vizate în acest sens, prin urmare deocamdată nimic nu se modifică pe această speță. Amintim însă că, deși pentru moment nu vor apărea clauze suplimentare de acest gen în acordurile pe care

România le are, există deja tratate ce prevedeau asemenea reguli chiar și dinainte de MLI.

Instrumentul multilateral introduce și o serie de măsuri destinate să combată problemele generate de un tratament neuniform în jurisdicțiile semnatare cauzate de entități cu dublă rezidență sau entități transparente.

MLI propunea modificări pe care România a optat să le preia în ceea ce privește regula de departajare pentru rezidența entităților (altele decât persoanele fizice). Cu toate acestea, având în vedere nevoia de simetrie, e important de menționat că sunt foarte puține state care au optat pentru o poziție ca cea a României, astfel că, de fapt, puține acorduri vor fi modificate.

O zonă ce vine cu mai multe ajustări ale tratatelor are legătură cu tranzacțiile în care sunt implicate entități transparente. Astfel, în măsura în care știți că aveți tranzacții cu astfel de entități, vă sugerăm să verificați dacă în tratatul aplicabil dumneavoastră au intervenit modificări în acest sens. MLI produce deja efecte, de la 1 ianuarie 2024, în privința impozitării veniturilor obținute de nerezidenți, care se calculează și se rețin la sursă.

MLI poate fi definit, în cele din urmă, ca fiind un coș de opțiuni de prevederi fiscale, prestabilit, din care fiecare țară are dreptul să aleagă opțiunile pe care să le aplice într-un tratat cu un alt stat. Astfel că, va fi necesară o analiză atentă a fiecărei tranzacții desfășurate cu nerezidenții care ar intra sub incidența unui acord fiscal, tocmai pentru a identifica potențialele modificări aduse prin instrumentul multilateral.

Trebuie menționat însă că statele pot reveni oricând asupra opțiunilor, astfel că tabloul se poate schimba în orice moment. Prin urmare, recomandăm ca, periodic, să fie analizate tranzacțiile cu nerezidenții pentru a observa la timp aceste

schimbări. Vor fi evitate, astfel, situațiile neplăcute, ca urmare a modificărilor în configurația instrumentului MLI și, evident, implicațiile neplăcute ce decurg din necunoașterea acestora.

97% dintre companiile din sectorul financiar internațional își remodelează funcția fiscală

Un procent de 97% dintre organizații la nivel global își revizuiesc modelele operaționale fiscale și financiare din cauza unor factori precum resursele din piaţa forţei de muncă, tehnologia, ritmul legislativ și costurile – arată sondajul pe teme financiar-fiscale derulat de EY la nivel internațional în sectorul serviciilor financiare – „EY Tax and Finance Operations Survey” – TFO 2023.

Industria serviciilor financiare se confruntă, la nivel global, cu presiuni economice și provocări sporite în materie de reglementare, ceea ce duce la necesitatea unor acțiuni transformatoare în zona fiscală și financiară. Se adaugă, în contextul internațional, și concurența în domeniul serviciilor financiare venită din partea unor „nativi digital”, adesea mult mai agili în ceea ce privește modalitatea de operare în piață.

Apariția BEPS 2.0, dar și a altor aspecte noi de raportare fiscală în timp real către autoritățile fiscale, înseamnă că entitățile din domeniul financiar-bancar vor avea nevoie de sisteme solide, de o gestionare adecvată a datelor și de

personal calificat în domeniul financiar-fiscal.

Pentru a putea concura în acest mediu competitiv, societățile din domeniul serviciilor financiare trebuie să inoveze continuu și să optimizeze atât modelul lor de operare, cât și produsele pe care le oferă clienților.

Conform sondajului derulat de EY, băncile fac eforturi mari de transformare – 38% dintre lideri afirmând că ajustările făcute nu au rezultate satisfăcătoare în raport cu indicatorii de performanță. Din această perspectivă, un număr mare de companii din sectorul financiar, care se află într-un stadiu timpuriu al procesului lor de transformare, vor suporta consecințele unei schimbări necruțătoare, dacă nu accelerează ritmul.

Ce aduce BEPS 2.0 pentru sectorul serviciilor financiare?

Băncile și celelalte companii din domeniul serviciilor financiare, societățile de asigurări și managementul activelor au nevoie de un plan pentru a adresa un domeniu-cheie pentru industria serviciilor financiare, Pilonul 2 al programului OCDE privind erodarea bazei de impozitare și transferul profiturilor (BEPS 2.0). Peste 82% dintre respondenții se așteaptă la un impact moderat sau semnificativ ca urmare a punerii în aplicare a BEPS 2.0, ceea ce înseamnă că pregătesc un plan de acțiune pentru a îndeplini cerințele și a evita controversele fiscale.

Sondajul arată că 66% dintre companiile din domeniul serviciilor financiare spun că cel mai mare obstacol care împiedică funcțiile fiscale și financiare să-și îndeplinească scopul și viziunea este incapacitatea de a executa un plan sustenabil pentru date și tehnologie.

Totodată, 51% dintre entitățile din sectorul serviciilor financiare spun că personalul lor din domeniul fiscal trebuie să își dezvolte competențele tehnice în domeniul datelor, proceselor și tehnologiei în următorii trei ani.

Găsirea echilibrului potrivit de talente pentru a face față tuturor provocărilor actuale (și viitoare) va implica recrutarea de noi talente, perfecționarea și recalificarea talentelor existente și analiza nevoilor de co-sourcing cu parteneri externi.

Riscul pe care îl reprezintă toate cele de mai sus este evidențiat de faptul că, de exemplu, 34% dintre respondenții din sectorul bancar au avut un incident fiscal operațional important sau foarte important în ultimele 12 luni (alături de 58% care au avut un incident oarecum important).

Ca o notă specifică, sectorul asigurărilor a cunoscut turbulențe în ultimii ani din mai multe motive, inclusiv schimbarea standardelor de contabilitate, ceea ce determină o complexitate suplimentară în acest sector în adoptarea BEPS 2.0. Sondajul EY arată faptul că doar 19% dintre companiile de asigurări au finalizat o evaluare a impactului atât în ceea ce privește modelarea ratei efective de impozitare, cât și cerințele privind datele.

De asemenea, volatilitatea pieței bursiere globale continuă să fie o temă dominantă în domeniul managementului activelor – instabilitatea geopolitică, inflația persistentă și creșterea ratei dobânzii sunt trei factori-cheie care creează presiuni. În acest context, 76% din companiile de management al activelor declară că nu au un plan sustenabil în ceea ce privește datele și tehnologia, procent în creștere (față de 39% cât a fost rezultatul din sondajul anului 2022).

Cu privire la BEPS 2.0, managerii de active au fost mai predispuși decât ceilalți jucători din industria financiară să spună că schimbările ar avea un impact „minim” asupra strategiilor lor de planificare fiscală și a deciziilor de afaceri (29%, comparativ cu 16% per ansamblu în sectorul de servicii financiare). Dar, percepția unui impact minim nu ar trebui să întârzie pregătirea pentru BEPS 2.0.

Co-sourcing-ul devine o opțiune atractivă

Sondajul EY TFO arată că entitățile din sectorul serviciilor financiare au înțeles necesitatea de a se transforma, 97% dintre acestea declarând că au ca prioritate schimbarea modelelor lor de operare fiscală și financiară. Acest procent este în creștere, față de 87% în 2022 și 82% în 2018.

Așadar, domeniul serviciilor financiare va trebui să ia în considerare echilibrul dintre utilizarea resurselor interne sau externe. Co-sourcing-ul ar putea juca un rol esențial în acest sens, 96% dintre respondenții din acest domeniu spunând că este mai probabil să apeleze la co-sourcing pentru anumite activități fiscale și financiare în următorii doi ani, în creștere de la 64% în 2020. Această schimbare este un indiciu al amplorii imense a efortului implicat în transformare și al faptului că entitățile din sectorul serviciilor financiare au ajuns la concluzia că, pur și simplu, nu pot gestiona totul la nivel intern (sau că nu are sens să facă acest lucru).

„Multe instituții financiare s-au confruntat cu rezultate sub așteptări în urma eforturilor lor de transformare, dar recunosc că acest efort trebuie fără îndoială să continue”, este de părere Andra Caşu, Partener, lider Impozite directe, EY România, şi lider Asistență fiscală pentru servicii financiare – EY CESA. Mai mult, “*orice rezultate nesatisfăcătoare de transformare vor conduce în ultimă instanță la dispariția de pe piață, într-un mediu în care inovarea este un factor determinant și perpetuu. În tot acest context, în mod deloc neașteptat, co-sourcing-ul devine o potențială soluție, care să aducă o gură de aer proaspăt și să permită remodelarea funcției financiar-fiscale în ton cu cerințele extrem de mari pe care le aduce legislația fiscală și reglementările conexe globalizate*”.

Această concluzie este perfect aplicabilă și în România, unde sectorul serviciilor financiare evoluează în mod continuu, se aliniază tendințelor globale și desigur, menține o abordare

prudentă.

“*În același timp, modernizarea sectorului financiar și atenția continuă la inovare, dar și transformare prin talent și tehnologie, rămân factorii-cheie pentru perioada în care ne aflăm”,* a concluzionat Andra Caşu.

Noul impozit minim global de 15%, reglementat și în România

Luciana Rainov, Senior Associate Biriș Goran

În anul 2024, pe lângă numeroasele schimbări semnificative în materie fiscală aduse de legiuitorul român, schimbări ce pun la încercare capacitatea contribuabililor de a se adapta și reacționa într-un timp foarte scurt, au intrat în vigoare norme fiscale complexe având originea în inițiativele internaționale de uniformizare a legislației fiscale.

Astfel, pe 8 ianuarie 2024 a intrat în vigoare Legea nr. 431/2023, prin care este implementată în România Directiva 2022/2523 privind asigurarea unui nivel minim global de impozitare a grupurilor de întreprinderi multinaționale și a grupurilor naționale de mari dimensiuni în Uniune.

Noile obligații în materie fiscală sunt introduse în contextul unei reforme fiscale internaționale coordonate de Organizația de Cooperare și Dezvoltare Economică OCDE, care a fost gândită pentru reducerea evaziunii fiscale și a planificărilor fiscale agresive, prin asigurarea unei rate minime globale a impozitului pe profit de 15%. Prin Directiva 2022/2523 se

urmărește astfel implementarea măsurilor GloBE (Global Anti-Base Erosion) ale OCDE, cunoscute sub denumirea Pillar 2.

Noile prevederi au în vedere asigurarea unui nivel minim global de impozitare de 15% pentru grupurile naționale și multinaționale ale căror venituri anuale sunt cel puțin egale cu 750 milioane euro.

În România, legea care a implementat Directiva permite, practic, autorităților române să colecteze un impozit suplimentar de la marile companii naționale și multinaționale, în cazul în care cota efectivă de impozitare este mai mică de 15%.

Contribuabilii vizați

Noile dispoziții privind impozitul suplimentar vizează societățile care fac parte din grupuri multinaționale sau naționale de mari dimensiuni, grupuri care, în cel puțin două din patru exerciții financiare anterioare exercițiului financiar de referință, au înregistrat venituri anuale mai mari de 750 de milioane de euro.

De exemplu, pentru a determina dacă aceste reguli se aplică pentru anul 2024, vor fi analizate veniturile obținute la nivel de grup în 2020, 2021, 2022 și 2023, respectiv dacă veniturile grupului, în cel puțin doi dintre cei patru ani analizați, depășesc 750 de milioane de euro pe an.

În cazul în care rata efectivă de impozitare a profitului în anul de raportare este mai mică de 15%, aceste companii pot fi obligate să plătească o diferență de impozit până la acest prag.

Termene de raportare și plată

Legea se aplică pentru exercițiile financiare începând cu 31 decembrie 2023, iar pentru anul de tranziție – considerat primul exercițiu financiar în care un grup de întreprinderi

multinaționale sau un grup național de mari dimensiuni intră sub incidența noii legi, grupurile de întreprinderi multinaționale sau naționale au un termen de 18 luni de la sfârșitul exercițiului financiar pentru a depune declarațiile aferente și plăti impozitul datorat.

În mod concret, pentru grupurile care trebuie să aplice noile reguli fiscale chiar din 2024, primul termen de raportare și plată va fi la 30 iunie 2026, urmând ca, pentru următoarele raportări și plăți, să se calculeze un termen de 15 luni de la finalul anului de referință.

Impozitul suplimentar. Regulile IIR și UTPR

Regulile de calcul pentru impozitul suplimentar sunt deosebit de complexe, legislația națională și europeană făcând trimitere pentru aplicarea dispozițiilor legale la documente ample emise de OCDE, ce cuprind explicații și exemple elaborate.

Principalele măsuri pentru impozitarea minimă efectivă a grupurilor de întreprinderi multinaționale și a grupurilor naționale de mari dimensiuni iau forma:

- **unei reguli de includere a veniturilor (Income Inclusion Rule – IIR),** conform căreia o societate-mamă a unui grup de întreprinderi multinaționale sau a unui grup național de mari dimensiuni este obligată să calculeze și să plătească partea sa alocabilă din impozitul suplimentar în ceea ce privește entitățile constitutive ale grupului care sunt impozitate la un nivel redus – *regula se aplică de la 1 ianuarie 2024*; și
- **unei reguli a profiturilor subimpozitate (Undertaxed Payments Rule – UTPR),** conform căreia o entitate constitutivă a unui grup de întreprinderi multinaționale datorează un impozit care este înregistrat ca o cheltuială suplimentară egală cu partea sa din impozitul suplimentar care nu a fost percepută în temeiul IIR la

nivelul societății-mamă pentru entitățile constitutive ale grupului care sunt impozitate la un nivel redus – *regula se aplică de la 1 ianuarie 2025*.

Cu titlu general, în vederea asigurării nivelului minim de impozitare trebuie parcurse mai multe etape:

- o primă etapă pentru aplicarea acestor măsuri privește **determinarea cotei efective de impozitare la nivel de jurisdicție** – această etapă presupune **(i)** determinarea profiturilor sau pierderilor calificate din fiecare jurisdicție; **(ii)** determinarea impozitelor acoperite de legislația în cauză **și (iii)** calculul cotei efective de impozitare, egală cu impozitele acoperite ajustate ale entităților constitutive din jurisdicție / profitul net calificat al entităților constitutive din jurisdicție;
- dacă această cotă efectivă de impozitare este inferioară pragului minim de 15%, se va calcula separat un impozit suplimentar la nivel de jurisdicție, cota suplimentară de impozit fiind determinată ca diferența dintre impozitul minim de 15% și cota efectivă de impozitare;
- **într-o abordare simplificată,** impozitul suplimentar la nivel de jurisdicție va fi determinat prin înmulțirea cotei suplimentare de impozit (15% – cota efectivă de impozitare) cu profitul excedentar la nivel de jurisdicție (profitul calificat minus profitul pentru activitățile cu substanță economică). La acest rezultat se adună impozitul suplimentar adițional și se scade impozitul suplimentar național.

Trebuie avut în vedere că pentru fiecare dintre elementele de calcul mai sus indicate, există reguli foarte complexe de determinare.

Obligația de plată impozitului suplimentar poate revenii societății-mamă din grup, pe regulile IIR, sau unei alte entități constitutive din grup, pe regulile UTPR, atunci când impozitul suplimentar nu a fost perceput la nivelul societății

mamă pe regulile IIR.

Impozitul suplimentar național

Pentru a asigura că plata impozitelor suplimentare nu se realizează doar în jurisdicția societăților mamă ci se realizează la nivelul jurisdicțiilor subimpozitate, potrivit Directivei 2022/2523 statele pot opta să introducă un impozit suplimentar național. **În acest sens, România a optat pentru introducerea impozitului suplimentar național.**

Prin introducerea unei reguli de impozit național suplimentar, în cazul în care la nivelul jurisdicției impozitul efectiv este inferior impozitului minim de 15%, se va calcula și se va plăti la nivelul acestei jurisdicții un impozit suplimentar.

Astfel, în principiu, prin introducerea impozitului național suplimentar, plata impozitului suplimentar (asociată unei impozitări efective inferioare pragului minim în jurisdicția vizată) se realizează chiar în jurisdicția unde are loc impozitarea inferioară pragului minim și nu se mută la nivelul jurisdicției societății-mamă.

Deși în România apare improbabil să se datoreze impozitul suplimentar național, unde cota de impozit pe profit este de 16%, prin aplicarea a diferite credite și facilități fiscale, este posibil ca anumite entități să plătească un impozit efectiv mai mic de 15% și prin urmare să rezulte o obligație de plată a impozitului suplimentar național.

Precizăm finalmente că legea reglementează între alte și anumite excluderi de minimis precum și un regim de protecție tranzitoriu Country-by-Country Reporting (CbCR) care permite companiilor din România ca, în perioada 2024-2026, să poată declara impozit suplimentar zero, cu îndeplinirea anumitor condiții.

Concluzii

Noul cadru de impozitare, extrem de complex și tehnic, reprezintă un punct de cotitură pentru mediul de afaceri, obligând companiile să facă analize și simulări minuțioase ale poziției lor fiscale din România. Companiile trebuie să fie proactive și să evalueze cât mai din timp impactul acestor reguli, simulările de calcul fiind cruciale la acest moment pentru a înțelege implicațiile financiare și pentru a dezvolta strategii eficiente de conformare cât mai rapid.

Este de asemenea notabil că pe lângă impozitul suplimentar și impozitul suplimentar național, introduse prin Legea nr. 431/2023, de la 1 ianuarie 2024 au intrat în vigoare și regulile privind impozitul minim precum și alte modificări semnificative în materie de impozit pe profit.

În contextul obligativității implementării Directivei 2022/2523 cel târziu la data de 31.12.2023, opțiunea legiuitorului român de a introduce adițional dispoziții privind impozitul minim (de asemenea aplicabile de la 1 ianuarie 2024), precum și de a introduce o serie de modificări importante ce privesc determinarea obligațiilor în materia impozitului pe profit este cel puțin stranie, contribuabilii vizați de aceste noi prevederi confruntându-se cu un nivel de complexitate fiscală fără precedent.